

Effecten van gemeentelijke fusies

Vlaams Parlement, 26 maart 2024

Prof. Dr. Ellen Wayenberg
Drs. Inke Torfs
Universiteit Gent

Vlaanderen
is vernieuwend bestuur

STEUNPUNT
BESTUURLIJKE
VERNIEUWING

Fusies van gemeenten

Subcentrale hervormingen

- ▶ Ruime waaier aan hervormingen
 - Interne werking en management
 - Externe (samen)werking
 - Beleidsveranderingen
 - Democratische vernieuwing
 - Territoriale/schaalhervormingen
 - ✓ Fusies van gemeenten

- ▶ Subcentrale autonomie, verantwoordelijkheid en capaciteit

Territoriaal hervormingsbeleid

NORTH-EUROPEAN REFORM TYPE	SOUTH-EUROPEAN REFORM TYPE
Up-scaling / Mergers enforced through binding legislation	Trans-scaling / Mergers only with consent of municipalities
Objective: performance improvements, efficiency, effectiveness, productivity	Objective: small-scale municipal structures preserved, further fragmentation
Background: functionally strong LG-systems; rationalistic “Zeitgeist”/planning euphoria	Background: local task execution by state administration (Napoleonic countries)/local resistance to mergers
UK, SW, DK, some German Lander	FR, IT, CEE-countries, ...
(Kuhlmann et al., 2022)	

Vlaanderen
is vernieuwend bestuur

STEUNPUNT
BESTUURLIJKE
VERNIEUWING

Effecten

Lokaal bestuur

► Beleidsagenda

→ Stabiliteit in prioriteiten op de agenda

→ Groei in omvang van de agenda

× Harmonisatie van beleidsagenda's

× Beperkte focus op innovatie en vernieuwing

Lokaal bestuur

- ▶ Structurele en culturele integratie

- Erg hoge mate van structurele integratie

- organogram, arbeidsvoorwaarden, software,
aankoopprocedures, ...

- Hoge mate van culturele integratie

- werkcultuur en -waarden

- Perceptie van geslaagde integratie

Externe organisatie en samenwerkingen

► Intergemeentelijke samenwerkingsverbanden (IGS)

→ Stabiliteit in invloed van gemeente op IGS

× Beleid en doelstellingen

× Rapportage aan de gemeente

→ Toename in samenwerking tussen gemeente en IGS

× Formele en informele contacten

× Samenwerking

Burger en maatschappelijk middenveld

► Burgerparticipatie

→ Toename van formele participatiemogelijkheden

adviesraden, burgerbegroting, volksraadpleging,
burgerbevraging, burgerpanel, ...

→ Stabiliteit in effectieve betrokkenheid

beleidsagenda bepalen, concrete acties vormgeven,
resultaten evalueren, ...

Vlaanderen
is vernieuwend bestuur

Slot

STEUNPUNT
BESTUURLIJKE
VERNIEUWING

Conclusie

- ▶ “Change will only reach its full effect if it is made permanent”
- ▶ “Re-freeze gives the opportunity to make full advantage of the change”

Kurt Lewin Change Model

Sprekers

► Prof. Dr. Ellen Wayenberg

- Universiteit Gent
- Vakgroep Bestuurskunde en Publiek Management
- Ellen.Wayenberg@UGent.be

► Drs. Inke Torfs

- Universiteit Gent
- Vakgroep Bestuurskunde en Publiek Management
- Inke.Torfs@UGent.be

Bijkomende info

► Rapporten Steunpunt Bestuurlijke Vernieuwing

→ Torfs, I., Callens, C., Wayenberg, E., Verhoest, K., & Voets, J. (2023). Effecten van gemeentelijke fusies in internationaal perspectief: een literatuurstudie. Leuven: Steunpunt Bestuurlijke Vernieuwing.

→ Callens, C., Torfs, I., Verhoest, K., Wayenberg, E., & Voets, J. (forthcoming). Effecten van gemeentelijke fusies in Vlaams perspectief: een empirische studie. Leuven: Steunpunt Bestuurlijke Vernieuwing.

→ <https://www.steunpuntbestuurlijkevernieuwing.be/>

Bijkomende info

- ▶ European Group of Public Administration

- Study Group IV: Regional and Local Governance

- Call for Papers on 'New Issues, Old Structures in Regional and Local Government'; Annual conference 3-6/09/2024

- <https://iias-iisa.org/egpa-2024-conference/>